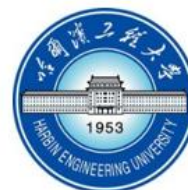

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна),
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
факультет іноземних мов (Вінниця, Україна),
Аріельський університет (Аріель, Ізраїль),
Харбінський інженерний університет (Китай),
Намсеульський університет (Корея)**

«МОВНА ОСВІТА: ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ»

Збірник наукових праць

Одеса-2025

Мовна освіта: виклики, перспективи та інновації: збірник наукових праць / за заг. ред. А. А. Юмрукуз. Одеса: Магістр, 2025. 102 с.

Збірник містить тексти доповідей І Міжнародної конференції з питань сучасної мовної освіти, що відбулась 16-17 травня 2025 р. на факультеті іноземних мов ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

УДК 37.016:81'243

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 26.06.2025).

Рецензенти:

К.п.н., доцент, доцент кафедри методики навчання іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського Петрова А. І.

К.п.н., доцент, доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов Міжнародного гуманітарного університету Першина Л. В.

Головний редактор:

А. А. Юмрукуз, кандидат філологічних наук, доцент (ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»)

Редакційна колегія:

Єременко Т. Є., кандидат філологічних наук, професор (Університет Ушинського, Україна)

Лук'янченко І. О., кандидат педагогічних наук, доцент (Університет Ушинського, Україна)

Попова О. В., доктор педагогічних наук, професор (Університет Ушинського, Україна)

Жовнич О. В., доктор педагогічних наук, доцент (Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, Україна)

Ігнатова О. М., кандидат педагогічних наук, доцент (Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, Україна)

Петров О. О., кандидат філологічних наук, доцент (Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, Україна)

Давидович Н., доктор філософії, професор (Аріельський університет, Ізраїль)

Ян Юань, доктор філософії, Харбінський інженерний університет (Китайська народна республіка)

Сон Йонгин, старший викладач кафедри корейської мови, Намсеулський університет (м. Чонан, Р. Корея)

©Колектив авторів, 2025

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

**ЗМІСТ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ
281 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ**

*Ганна ДИШЕЛЬ,
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку,
Одеса, Україна*

Сучасне соціальне замовлення та оновлення вищої освіти, спричинені умовами воєнного стану в Україні, вимагають адаптації змісту навчання іноземної мови до потреб студентів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування. В роботі розглянуто компоненти змісту навчання, запропоновано мовний та мовленнєвий матеріал, орієнтований на професійну діяльність з урахуванням сучасних викликів та потреб державної служби.

В умовах воєнного конфлікту, сучасної глобалізації та цифрової трансформації суспільства змінюються вимоги до фахівців у сфері публічного управління та адміністрування. Високий рівень володіння іноземною мовою, зокрема, англійською, став не лише конкурентною перевагою, а й необхідністю для участі у міжнародному партнерстві, реалізації інтернаціональних проектів і програм.

Аналіз офіційних документів МОН України (Закон України «Про освіту», 2017) та (Міністерство освіти і науки України, 2020) показав, що хоча прямі вимоги щодо рівня знань з іноземної мови в стандартах спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування відсутні, але наголошується на необхідності інтеграції української вищої освіти в європейський та світовий освітній простір. У цьому контексті орієнтиром виступають Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (Council of Europe, 2001), де визначено стандартизовані рівні володіння іноземною мовою (від A1 до C2), а також перелік мовних і мовленнєвих умінь, необхідних для успішного функціонування в професійному середовищі.

Таким чином, враховуючи стратегічне значення іноземної мови в сфері публічного управління, виникає потреба у визначенні компонентів змісту навчання. Ця проблема знайшла відображення у дослідженнях сучасних науковців. Так, у роботі О. Пасічника, були розмежовані базові категорії, такі, як «зміст освіти» та «зміст навчання». Під останнім він вважав спеціально дібрану й закріплену на державному рівні систему знань, навичок, умінь, способів діяльності, які необхідні особі для ефективної професійної діяльності (О. Пасічник, 2018, с.94).

Підтримуючи цю думку, О. А. Волкова робить акцент на тому, що відбір змісту здійснюється після визначення цілей навчання, які базуються на соціальних вимогах суспільства, аналізі освітніх стандартів та загальних професійних потребах студентів. Також вона пропонує міждисциплінарний підхід, який дозволяє поєднати мовне навчання й професійну підготовку студентів (О. Волкова, 2014).

У дослідженнях О. Б. Тарнопольського та С. П. Кожушка були виокремлені наступні компоненти змісту навчання:

- *знання*: а) лексики, пов'язаної з професійною сферою спілкування; б) граматичних структур; в) мовних моделей, які відповідають певним типам текстів (інструкції, звіти, доповіді); г) типових ситуації професійного спілкування (наради, переговори, консультації);

- *навички*: а) говоріння в межах професійної тематики; б) читання й розуміння профільних текстів; в) написання ділових листів, есе, резюме; г) ведення діалогів у типових професійних ситуаціях; д) реагування на співрозмовника, відповідно до соціально-мовних норм;

- *уміння*: а) самостійно формулювати висловлювання відповідно до контексту; б) комбінувати мовний матеріал для досягнення комунікативних цілей; в) взаємодіяти у професійному середовищі; г) співпрацювати у групових формах роботи (дискусіях, рольових іграх, тощо) (О. Тарнопольський, 2004, с. 42-46).

Аналіз опрацьованих джерел дав змогу визначити перелік знань, навичок та вмінь, які є необхідними для студентів 1 курсу спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування на рівні А2–В1 згідно з вимогами CEFR. Оволодіння зазначеними компонентами відповідає сучасному соціальному запиту й спрямоване на забезпечення ефективної міжнародної взаємодії в умовах воєнного стану.

Так, серед необхідних *знань* було виокремлене: 1) базова професійна лексика: терміни, поняття та вирази, пов'язані з публічним управлінням, законодавством, політикою, соціальними послугами, місцевим самоврядуванням та питаннями безпеки, цифрової взаємодії з громадянами, міжкультурної взаємодії в публічному середовищі; 2) структуровані граматичні моделі для повідомлень, офіційних заяв, запитів; 3) елементарні відомості про структуру органів влади в Україні та за кордоном, їх функції у мирний і кризовий час; 4) загальні характеристики формального спілкування (офіційний стиль мовлення) на прикладі стандартних ситуацій (представлення, звернення).

Зазначені *знання* становлять основу для формування *мовних, мовленнєвих й соціокультурних навичок*, до яких належать: 1) публічний виступ та спілкування з громадкістю, ведення переговорів з іноземними партнерами та аргументування своїх позицій (наприклад з представниками ЄС, ООН, Червого Хреста); 2) читання коротких інструкцій, повідомлень щодо евакуації, соціальних або медичних послуг; 3) складання коротких текстів: звітів, меморандумів, службових листів, електронних повідомлень, інформаційних запитів, заповнення форм; 4) розуміння та вибір основної інформації під час сприйняття усного мовлення на слух у межах професійних тем.

Мовленнєві вміння розвиваються через інтеграцію знань і навичок, їх систематичне вдосконалення та адаптацію до складних і нестандартних викликів професійного середовища. Серед них виділяємо наступні: 1) самостійне формулювання простих усних висловлювань (прохання, допомога, надання інформації, координування волонтерських дій), відповідно до комунікативної

мети за допомогою мовних засобів для налагодження початкової комунікації з іноземними партнерами та представниками міжнародних структур; 2) швидке опрацювання та створення документів (листи, запити, звіти), які відповідають офіційному стилю та враховують контекст в мирний чи кризовий час; 3) критичний аналіз інформації на слух або з друкованого джерела (інструкції, повідомлення про евакуацію) з виділенням пріоритетів для оперативного реагування; 4) віртуальна взаємодія з громадянами чи партнерами, наприклад, при заповненні онлайн – форм або створення електронних повідомлень для інформування населення; 5) розуміння культурних відмінностей та вміння адаптуватися до різних міжнародних середовищ; 6) використання ІІІ та освітніх платформ (Zoom, Moodle, Google Classroom).

Перелічені знання, навички та вміння формують цілісну систему для розвитку мовної компетентності у сфері публічного управління й надають можливість визначити тематичну наповненість курсу для студентів 1 курсу спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування (рівень A2–B1 CEFR).

Теми відібрані з урахуванням професійної спрямованості та сучасних викликів, зокрема воєнного стану в Україні.

Тема 1. «Вступ до публічного управління та адміністрування».

Лексика: public administration, civil servant, policy, legislation, governance, local government, decision-making, accountability, transparency, carry out, set up, look into.

Граматика: Present Simple.

Ситуація: Презентація структури місцевої влади під час офіційного візиту делегації. Опис: Державний службовець проводить екскурсію або презентацію для іноземних партнерів чи представників громади, пояснюючи основні функції та процеси органу місцевого самоврядування. Приклад: «Our local government provides social services, issues permits, and monitors transparency. Committees meet weekly to discuss local issues».

Тема 2. «Основи ділового спілкування».

Лексика: agenda, minutes, memorandum, inquiry, feedback, formal request, follow-up, deadline, follow up, get back to.

Граматика: Present Continuous.

Ситуація: Поточне листування з колегами щодо запиту на інформацію. Опис: Менеджер активно обробляє вхідні запити та координує відповіді, інформуючи колег про хід справ. Приклад: «We are currently drafting a reply to the formal inquiry from the Ministry. I'm also following up with the legal team to clarify the data».

Тема 3. «Міське самоврядування та взаємодія з громадськістю».

Лексика: complaints, public events, volunteers, international organizations, information provision, sort out, bring together.

Граматика: Past Simple.

Ситуація: Звітність перед керівництвом щодо реалізації ініціативи. Опис: Службовець інформує про вже реалізовані заходи у межах взаємодії з

населенням або вирішення конфліктних ситуацій. Приклад: «Last week, we organized a community meeting, collected feedback, and sorted out a dispute regarding land use».

Тема 4. «Безпека та кризове управління».

Лексика: emergency, evacuation, safety measures, coordination, humanitarian aid, crisis response, carry out, step up.

Граматика: Modal Verbs (can, must, should).

Ситуація: Проведення інструктажу перед плановими навчаннями з евакуації. Опис: Керівник чи спеціаліст з безпеки надає обов'язкові інструкції персоналу щодо дій у разі надзвичайної ситуації. Приклад: «You must remain calm during the drill. Staff should guide visitors to the nearest exits. You can ask for assistance if needed».

Тема 5. «Цифрова взаємодія та технології в управлінні».

Лексика: online platform, e-governance, data protection, virtual meeting, cybersecurity, log in, back up.

Граматика: Imperatives.

Ситуація: Початок віртуальної наради на платформі Zoom чи Teams. Опис: Організатор наради надає короткі інструкції колегам щодо підключення та використання цифрових платформ. Приклад: «Log in using your government email. Turn on your camera. Mute your mic unless speaking».

Тема 6. «Міжкультурна комунікація».

Лексика: cultural awareness, mutual respect, cross-cultural communication, protocol, show up, fit in.

Граматика: Zero/First Conditionals.

Ситуація: Підготовка до зустрічі з представниками іноземної організації. Опис: Команда обговорює потенційні сценарії і як уникати непорозумінь, дотримуючись міжкультурного етикету. Приклад: «If we follow their protocol, the negotiation will go smoothly. If you show respect for their traditions, they trust you more».

Запропонована структура враховує актуальні виклики та фахові особливості спеціальності 281, забезпечуючи формування необхідної мовної компетентності для ефективної діяльності у сфері публічного управління. Орієнтація на рівень А2–В1 за CEFR гарантує відповідність міжнародним стандартам і сприяє інтеграції студентів у світовий професійний простір, завдяки формуванню прикладних мовних умінь.

Література:

1. Волкова, О. А. (2014). Поняття «зміст навчання» в системі викладання професійно орієнтованої іноземної мови та культури. https://www.rusnauka.com/18_APSN_2014/Pedagogica/2_172673.doc.htm
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. (2017). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Міністерство освіти і науки України. (2020). *Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 281*. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/08/05/281publichne-upravlinnya-ta-administruvannya-magistr.pdf>

4. Пасічник, О. С. (2018). Компонентний склад змісту навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти – сучасна інтерпретація. *Український педагогічний журнал*, (1).

<https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/download/511/441/470>

5. Тарнопольський, О. Б. & Кожушко, С. П. (2004). *Методика обучения английскому языку для делового общения: Учебное пособие*. Київ: Ленвіт.

6. Council of Europe. (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Strasbourg: CoE. <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>

КОГНІТИВНІ СТРАТЕГІЇ У ЗМІСТІ НАВЧАННЯ ОГОЛОШЕНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тетяна ЄРЕМЕНКО,

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені

К.Д. Ушинського»,

Одеса, Україна

Актуальними завданнями вищої освіти в умовах євроінтеграції є підготовка фахівців до мобільності, безперервного навчання впродовж усього життя, підвищення мотивації до учіння та посилення автономності студентів у процесі навчання.

Враховуючи сучасні тенденції розвитку освіти, студентам треба бути інформованими стосовно вимог, знань та умінь з фахових та професійно орієнтованих навчальних дисциплін. Від студентів очікується усвідомлення необхідності визначати власний рівень володіння професійно спрямованими вміннями, організовувати власну навчальну-пізнавальну діяльність, оцінювати її результати, рефлексуючи над процесом оволодіння фахом.

Завданням викладача в процесі підготовки зі спеціальних дисциплін майбутніх вчителів англійської мови та зарубіжної літератури, виходячи з зазначеного вище, є необхідність стимулювати самостійну, пошукову пізнавальну діяльність студентів. Одним із шляхів виконання цього завдання є формування у студентів компетентності у навчанні через свідоме користування когнітивними стратегіями роботи з іншомовним матеріалом.

Стратегії читання визначаються як комплекс дій та ментальних операцій, організований для досягнення результату – повноцінного засвоєння змісту. Вони включають: план, програму операцій, які здійснює читач в процесі роботи з текстом, як то: аналіз і синтез, оцінку власного розуміння значень мовних одиниць текстів, роздуми про прочитане, ставлення до нього, тощо. Стратегії, за визначенням В. Грейб, є когнітивні, свідомо контрольовані операції, які у майбутньому можуть стати навичками/уміннями.

Під інтерпретацією розуміється когнітивний процес і результат в установленні смислу мовленнєвих та/або немовленнєвих дій. З позицій психолінгвістики інтерпретація трактується як процес смислової обробки тексту

ЗМІСТ

Section 1

Language Education In Postpandemia And Conditions Of War: Urgent Challenges, Transformations And Coping Mechanisms

Олена БУЦ	ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПІД ЧАС ВІЙНИ: ПЕРЕШКОДИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	3
-----------	---	---

Section 2

Language Teacher Training: Innovations And Best Practices

Олена БУЗДУГАН	ОСОБЛИВОСТІ ПОЄДНАННЯ МОВ У ПРОЦЕСІ ОСВІТНЬО-БІЛІНГВАЛЬНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ СХІДНИХ МОВ	5
Ганна ДИШЕЛЬ	ЗМІСТ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 281 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	8
Тетяна ЄРЕМЕНКО	КОГНІТИВНІ СТРАТЕГІЇ У ЗМІСТІ НАВЧАННЯ ОГОЛОШЕНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	12
Олена НЕГРІВОДА	ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЛЕКСИЧНОГО МАТЕРІАЛУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗВО	14
Вікторія НОВОСТРОЙНА	МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОЇ МОВНОЇ СВІДОМОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ	17
Михайло Самойленко	ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ НОВОГО ФОРМАТУ	20
Карина ТІТКОВА	ВПРОВАДЖЕННЯ АФЕКТИВНИХ ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИХ ТЕХНІК ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ НАВИЧОК СПОНТАННОГО АНГЛОМОВНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	23
Ольга ТРУБЩИНА	ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	26
Тетяна ФОГЕЛЬ	ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІЙНИЙ АПАРАТ МУЛЬТИМОДАЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	31